

Lapinleinikki

Lappranunkel

Coptidium lapponicum (*Ranunculus lapponicus*)

Uhanalaisuusluokka (IUCN): elinvoimainen (LC)

EU:n lajikoodi: 1972

Rauhoitettu (LSA 1066/2023)

Luontodirektiivin laji (liitteet II ja IV)

BOR suojelutaso suotuisa, vakaa

ALP suojelutaso suotuisa, vakaa

Luonnehdinta

Lapinleinikki on monivuotinen, matala leinikki, jonka ohut maavarsi suikertaa sammalikossa. Pienet, keltaiset kukat ovat yksittäin kukkavanan päässä. Kukinta-aika on kesä–heinäkuussa. Kolmijakoisten, munuaismaisten lehtien pitkät ruodit nousevat kukkavanan tyveltä.

Elinympäristö ja levinneisyys

Lapinleinikki kasvaa ruoho- ja heinäkorpien, kosteiden lehtojen ja viitojen lähteisillä paikoilla tai vesinoroissa sekä lähteissä, usein osittain sammalien peitossa. Lajin pääaluetta on Pohjois-Suomi, mutta sillä on joitakin esiintymiä myös etelämpänä Pohjois-Pohjanmaalle ja Pohjois-Savoon asti.

Nykytila ja uhkatekijät

Lapinleinikin elinympäristöt ovat todennäköisesti vähentyneet erityisesti metsäojitusten seurauksena. Lapinleinikin tila on puutteellisesti tunnettu, mutta ainakin levinneisyysalueensa eteläosissa kasvi on hävinnyt tai vähentynyt monelta paikalta. Pohjoiset esiintymät ovat enimmäkseen elinvoimaisia ja uusia kasvupaikkoja löytyy edelleen. Noin puolet tunnetuista esiintymistä on suojelualueilla. Suojelemattomilla kohteilla lapinleinikkiä uhkaavat edelleen metsäojitukset ja hakkuut sekä pienvesien vesitaloutta muuttavat toimet.

Hoitosuositukset

Useat lapinleinikin kasvupaikat ovat vesilain suojaamia tai metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä (lähteet, lähteiden, purojen ja norojen sekä pienten lampien lähiympäristöt, lehto- ja ruohokorvet, metsäkorte- ja muurainkorvet ja letot). Lähteitä ei saa muuttaa ja kohteita on käsiteltävä niin, että niiden ominaispiirteet säilyvät, eli purojen ja norojen perkaus on kielletty, samoin ojitus sekä metsätaloustoimet, jotka muuttavat oleellisesti kohteiden vesitaloutta tai puuston varjostus- ja suojavaikutusta.

Lähteet

- Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. & Uotila, P. (toim.). 1998. Retkeilykasvio. 4. uudistettu painos. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo, Helsinki. 656 s.
- Ilmonen, J., Rytteri, T. & Alanen, A. (toim.). 2001. Luontodirektiivin kasvit ja selkärangattomat eläimet – Suomen Natura 2000 -ehdotuksen luonnontieteellinen arviointi. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 510. 177 s.
- Kalliovirta, M. 2017. Lapinleinikki (*Ranunculus lapponicus* L.). Teoksessa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.). Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. S. 216–218. Suomen ympäristö 1/2017.
- Kemppainen, E. & Mäkelä, K. 2002. Luontodirektiivin putkilokasvien seuranta. Yleissuunnitelma liitteissä II ja IV mainittujen Suomessa esiintyvien lajien seurannan toteuttamiseksi. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristökeskuksen moniste 256. 65 s.

Kuva: Heikki Eeronheimo